

DUURZAAM FILMEN

TIPS VOOR EEN DUURZAME AUDIOVISUELE
PRODUCTIESECTOR IN VLAANDEREN

Colofon

Vlaams Audiovisueel Fonds (VAF)
www.vaf.be

Screen Flanders
www.screenflanders.be

REDACTIE Siebe Dumon, Evert Eriksson,
Tim Wagendorp
VORMGEVING Karin Pays
FOTOS Shutterstock

e-Mission
HUIS VAN DE VLAAMSE FILM
Bischoffsheimlaan 38
1000 Brussel
België

VAF

SCREEN
FLANDERS

De samenstellers van deze publicatie hebben alles in het werk gesteld om zo accuraat en zo volledig mogelijk te zijn en kunnen niet aansprakelijk worden gesteld in geval van vergissingen of onvolledigheden.
April 2017.

Met de steun van:

VOORWOORD

4

ACTIEPLAN

6

TRANSPORT

8

ENERGIE

12

AFVAL

16

CATERING

20

MATERIALEN

24

POSTPRODUCTIE

26

COMMUNICATIE

28

31

WAAROM ZOU JE DUURZAAM FILMEN?

Om te beginnen is het financieel interessant: kilometers die je niet rijdt, moet je niet betalen en een goed gedimensioneerde hybride generator komt goedkoper uit dan een overgedimensioneerde, klassieke dieselgenerator. Het is ook eenvoudig: als je er op tijd aan denkt en meteen duurzame keuzes maakt, vraagt het niet meer moeite dan vervuilend produceren. Een filmproductie genereert dan ook behoorlijk wat impact. Niet alleen in termen van CO₂-uitstoot - er is veel marge voor verbetering -, maar ook in termen van publiekseducatie. Door het goeie voorbeeld te geven kunnen filmmakers immers grote groepen mensen inspireren om zelf ook duurzamer te handelen. Maar bovenal is het nodig.

Moet het nog gezegd? Tussen 1970 en nu raakten we door ontbossing en vervuiling bijna twee derde (58%) van ons natuurlijk kapitaal kwijt. Op land verloren we 38% van de belangrijkste soorten, in zoet water 81%, in zee 36%. Eén op drie planten- en diersoorten worden met uitsterven bedreigd. Het Living Planet Report van WWF spreekt over de zesde massa-extinctie.

Deze evoluties van de laatste 50 jaar verlopen parallel met de explosie van zeven menselijke activiteiten: de stijgende wereldbevolking, het gebruik van zoet water en kunstmest, de CO₂-uitstoot, houtkap in tropisch bos, visserij en transport. Aan de stijgende wereldbevolking kan de filmindustrie weinig doen, maar alle andere factoren zijn wel aan de orde als je een film of een reeks produceert – ook al lijkt dat op het eerste zicht misschien niet zo.

We kennen het deuntje intussen: de hoeveelheid CO₂ in de atmosfeer gaat door het dak, de temperatuur stijgt, ijs smelt af, de zeespiegel stijgt, we krijgen vaker extreem weer, meer overstromingen, meer droogte. Landen die nu al kwetsbaar en instabiel zijn, worden nog kwetsbaarder en instabieler. Mensen gaan op de vlucht en die migratie leidt dan weer tot meer schaarste en meer conflicten.

Herstel is mogelijk, maar enkel als er een snelle, drastische en holistische aanpak komt. Als gevolg van de klimaatdoelstellingen binnen de Europese Unie (Kyotoprotocol & COP21 Parijs) heeft Vlaanderen nu een emissiereductiedoelstelling van 15,7% tegen 2020 (t.o.v. 2005). Om deze doelstelling te bereiken is een trendbreuk nodig.

Het VAF en Screen Flanders dragen hier graag toe bij. Jij als filmmaker hopelijk ook. In deze brochure vind je tal van praktische en haalbare tips die de CO₂-uitstoot en de milieu-impact van je productie drastisch reduceren. Als je dan ook nog weet dat duurzaam produceren financieel interessant is, dat je er een label voor kunt krijgen en dat je als opiniemaker een groot publiek kunt bereiken door het goede voorbeeld te geven, dan begin je er toch gewoon aan?

Aarzel niet ons te contacteren als je vragen of suggesties hebt.

Siebe Dumon, Hoofd Duurzaam Filmen VAF (2013 - 2017)
Tim Wagendorp, Duurzaamheidscoördinator VAF (vanaf 2017)

climate.nasa.gov - wwf.panda.org - climate-lab-book.ac.uk/spirals

ACTIE

PLAN

DUURZAAM FILMEN

Duurzaam produceren is anders produceren. Je plant je productie anders in, organiseert je set op een andere manier, kiest andere technieken, vraagt een engagement van je volledige cast en crew, werkt misschien met andere leveranciers e.d.m. Hoe eerder je hierover nadent, hoe makkelijker het is om duurzame keuzes te maken die een reële impact genereren én financieel interessant zijn.

Meteen een gouden tip: maak een 'Actieplan Duurzaam Filmen' op. Je kunt vertrekken van het blanco actieplan, dat je kunt downloaden via de sites van het VAF www.vaf.be (Duurzaam Filmen > Het VAF helpt je) en Screen Flanders www.screenflanders.be (Duurzaam Filmen).

Het blanco actieplan biedt een helder overzicht van de maatregelen die je kunt treffen. In jouw gepersonaliseerd actieplan bepaal je welke duurzame maatregelen je effectief zult treffen, hoe je te werk zult gaan en welke personen (of functies) betrokken zijn.

De acties zijn onderverdeeld in zeven categorieën: (1) transport, (2) energie, (3) afval, (4) catering, (5) materialen, (6) postproductie en (7) communicatie. Binnen elk van deze categorieën kun je impactvolle duurzame keuzes maken. Elke actie levert een duurzaamheidsscore op. Hoe meer maatregelen je doorvoert, hoe hoger de totale score. Dat is niet alleen relevant voor het milieu, je kunt er ook een e-Mission label mee verdienen.

Het e-Mission label is een onderscheiding voor films of reeksen die op een duurzame manier geproduceerd zijn. Het label garandeert dat er aanzienlijke inspanningen geleverd zijn én resultaten behaald zijn op vlak van energie-, afval- en CO₂-reductie. Je kunt het label gebruiken in de begin- en/of eindgeneriek of bij de promotie van je film of reeks.

Geïnteresseerd in het e-Mission label? Contacteer dan zeker de duurzaamheidscoördinator van het VAF. Als je na controle meer dan 45 punten scoort, ontvang je het e-Mission label.

1 | TRANSPORT

Transport is doorgaans dé grote vervuilende factor tijdens een filmproductie. Personen en goederen leggen ettelijke kilometers af en stoten zo tonnen CO₂ uit. Het goede nieuws is dat hier, mits een aantal ingrepen, vaak grote winsten te boeken zijn, die zich trouwens ook budgettair laten voelen: een kilometer die je niet aflegt, betaal je ook niet.

MEER INFO?

- ✓ Check www.mobimix-smartmove.be/nl (platform duurzame bedrijfsmobiliteit) of www.smove.be. (website voor wie wil autominderen) voor inspirerende tips.
- ✓ De ecoscore van de meeste voertuigen kun je raadplegen op www.ecoscore.be.

1.1. MAAK EEN INTELLIGENTE TRANSPORTPLANNING OP

Maak een transportplanning op of optimaliseer de bestaande planning. Minimaliseer het aantal transportkilometers. Dat heeft een positieve impact op het milieu én je budget.

HOE GA JE TE WERK?

- ✓ Duid een transportmanager aan.
- ✓ Maak een inschatting van het aantal ritten en de gereden kilometers per draaidag.
- ✓ Bekijk waar carpooling van cast en crew mogelijk is en plan dat actief in.
- ✓ Bekijk de volgorde van de ingeplande locaties en groepeer locaties die bij elkaar in de buurt liggen.
- ✓ Ontwerp een slimme runnerplanning. Misschien kun je een runner inzetten die cast of crew ophaalt op een centrale locatie, aan een treinstation in de buurt van de set of eventueel zelfs thuis.
- ✓ Voor opnames die plaatsvinden in het buitenland denk je op voorhand best extra goed na. Hoeveel cast- en crewleden reizen mee? Hoeveel goederen neem je mee? Hoe geraak je met al die mensen en al dat gerief op je locatie? Hoe kleiner de crew en hoe beperkter de bagage, hoe beter. En het spreekt voor zich dat je bij voorkeur met de trein, de bus of in volle auto's reist.
- ✓ Bekijk op voorhand je reis via www.ecopassenger.org, schat de milieu-impact in van je reis tussen twee Europese bestemmingen en ontdek het meest duurzame transportmiddel.

1.2. MAAK STRATEGISCHE LOCATIEKEUZES

KIES LOCATIES MET EEN INTERESSANTE LIGGING:

- ✓ Houd rekening met de woonplaats van cast en crew.
- ✓ Kies plaatsen die makkelijk bereikbaar zijn met het openbaar vervoer, de fiets of te voet. Centrumsteden hebben meestal een goed uitgebouwd openbaar vervoersnetwerk – een troef.

1.3. STIMULEER CARPOOLEN, OPENBAAR VERVOER EN DE FIETS BIJ CAST EN CREW

- ✓ Bekijk welke cast- of crewleden kunnen carpoolen en plan dat actief in.
- ✓ Vraag aan de cast en crew om zoveel mogelijk te carpoolen.
- ✓ Stimuleer carpooling financieel. Het idee is dat alle partijen, ook de passagier, een kilometervergoeding ontvangen. De passagier staat wel een deel van de vergoeding af aan de chauffeur. Een praktijkvoorbeeld: de chauffeur krijgt een standaard kilometervergoeding (bv. 0,34 EUR/km), de passagier krijgt 0,16 EUR/km en daarvan staat hij 0,08 EUR af aan de chauffeur. Op die manier wint iedereen: de producent omdat hij minder kilometervergoedingen moet uitkeren dan wanneer iedereen zelf zou rijden en de volle kilometervergoeding zou aanrekenen, de chauffeur omdat hij een hogere kilometervergoeding ontvangt dan wanneer hij alleen in de auto zou zitten, en de passagier omdat hij een kilometervergoeding ontvangt terwijl zijn kosten nihil zijn.
- ✓ Check www.mobimix.be voor meer info over duurzame bedrijfsmobiliteit. Op de website van de Federale Overheidsdienst Financiën www.financien.belgium.be/nl vind je via de zoekterm 'carpool' alle fiscale informatie over carpoolen terug.

1.4. GEBRUIK ELEKTRISCHE, HYBRIDE, LPG-, CNG- OF ECOWAGENS

- ✓ Moet je een voertuig huren? Kies voor elektrische, hybride, LPG of CNG-voertuigen.
- ✓ Zijn deze niet beschikbaar? Kies dan voor wagens met een lage CO₂-uitstoot of een hoge ecoscore. De ecoscore van de meeste voertuigen kun je raadplegen op www.ecoscore.be.
- ✓ Deze voertuigen zijn meestal iets duurder in verhuur, maar het verbruik ligt lager. Zo verdien je de eventuele meerkost wellicht terug. Gebruik de VAF-tool 'ecologische en hybride wagens' om zicht te krijgen op economische én ecologische winsten. Download de tool via www.vaf.be (Duurzaam filmen > Het VAF helpt je > Berekeningstools).

1.5. TECHNISCHE WAGENS (VRACHT- EN BESTELWAGENS)

1.5.1. Beperk het aantal bestel- en vrachtwagens

- ✓ Worden alle technische wagens en vrachtwagens nuttig ingezet? Zijn ze op elke set nodig?
- ✓ Kan een vrachtwagen vervangen worden door een bestelwagen?

1.5.2. Laat vracht- en bestelwagens overnachten

- ✓ Laat vrachtwagens overnachten op de set of in de buurt van de set. Zo beperk je de gereden kilometers van technische- en goederenwagens. Schakel eventueel een nachtwaker in.
- ✓ Als de vrachtwagens niet op de set kunnen overnachten, kan dat misschien wel op een afgesloten terrein of in een loods nabij de set.

1.6. KIES HOTELACCOMMODATIE DICHTBIJ DE SET

1.6.1. Cast en crew overnachten op hotel

- ✓ Boek een hotelkamer voor cast- en crewleden die verder van de set wonen. Bekijk welke cast- en crewleden hiervoor in aanmerking komen.
- ✓ Via de VAF-tool 'hotel' kun je verschillende parameters invoeren (afstand, prijs, etc.) om zicht te krijgen op de economische én ecologische winsten van een hotelovernachting. Download de tool via de www.vaf.be (via 'duurzaam filmen' > 'berekeningstools').

1.6.2. Hotelaccommodatie dichtbij de set

- ✓ Hou bij de keuze van het hotel rekening met de afstand tot de set. Bij voorkeur ligt het hotel zo dicht mogelijk bij de set.
- ✓ Kies een hotel dat zelf een duurzaam beleid voert, bv. hotels die een 'groene sleutel' of 'green key' hebben. Dit is een internationaal label voor eco-hotels. Meer info op www.groenesleutel.be of www.greenkey.global.

1.7. OFFSET

Ook al doe je nog zo je best, soms moet je de auto of het vliegtuig wel nemen. De kilometers en vliegmijlen die je niet kunt vermijden, kun je wel compenseren. In Vlaanderen kun je betrouwbaar offsetten via Treecological (www.treecological.be). In enkele kliks bereken en compenseer je de uitstoot. Deze organisatie plant bomen in binnen- en buitenland. Deze bomen nemen koolstofdioxide uit de lucht op en capteren deze in hun hout, bladeren en de bodem. Ecolife zorgt voor correcte berekeningen, BOS+ staat ervoor garant dat alle bomen effectief geplant worden.

1	TRANSPORT	14 PUNTEN
1	Maak een intelligente transportplanning op	2
2	Maak strategische locatiekeuzes	2
3	Stimuleer carpoolen, openbaar vervoer en de fiets bij cast en crew	2
4	Gebruik elektrische, hybride, LPG, CNG of ecowagens	1
5.1	Beperk het aantal technische wagens (bestel- en vrachtwagens)	1
5.2	Technische wagens overnachten op de set of in de buurt van de set	1
6.1	Cast en crew overnachten op hotel vanaf meer dan 1 uur rijden (of niet van toepassing wegens goeie locatieplanning)	1
6.2	Kies hotelaccommodatie dichtbij de set (of niet van toepassing wegens goeie locatieplanning)	1
7	Offset / compenseer CO ₂ -emissies uit transport	3

2 ENERGIE

2.1. BESPAAR ENERGIE IN HET PRODUCTIEKANTOOR

De meest groene energie is nog steeds de energie die je niet verbruikt. Door de REG-maatregelen (Rationeel Energie Verbruik) in acht te nemen kun je het energieverbruik op kantoor aanzienlijk verlagen.

- ✓ Via een energie-audit kun je je energieverbruik in kaart brengen en krijg je advies op maat.
- ✓ Volg je energieverbruik op.
- ✓ Isoleer je productiekantoor en ventileer slim, zodat er minder warmte nodig is en minder energie verloren gaat.
- ✓ Doe het licht uit, zet je computer af en zet de verwarming lager als je niet op kantoor bent.
- ✓ Kies voor zuinige elektrische toestellen en verlichting.

2.2. GEBRUIK GROENE ENERGIE IN HET PRODUCTIEKANTOOR

- ✓ Er zijn veel verschillende energiebronnen en die hebben allemaal een andere impact op het milieu (gelet op CO₂-uitstoot, afval en andere externe effecten op de omgeving). Elektriciteit die gewonnen wordt uit olie en kolen bv., de zogenaamde 'grijze energie', is erg belastend. Zonne-energie, windenergie en geothermische energie, de zogenaamde 'groene energie', is dan weer erg duurzaam. Dat groene energie altijd duurder is, is een mythe. Ook leveranciers van groene energie bieden vaak scherpe prijzen.
- ✓ Koop dus groene energie aan in het productiekantoor. Van energieleverancier veranderen is makkelijk, duurt maar enkele minuten en is gratis. Meer info vind je op www.vreg.be.
- ✓ Let wel op: energieleveranciers kunnen gebruik maken van garanties van oorsprong (GOs) om vervuilende nucleaire of fossiele energie aan te bieden onder een groene noemer. Grijze energie wordt als het ware groen gewassen, maar deze leveranciers dragen de facto weinig bij aan de ontwikkeling van hernieuwbare energie. Kies dus een leverancier die enkel in hernieuwbare energie investeert.

ADVIES NODIG?

- ✓ Het Agentschap Innoveren en Ondernemen biedt ondernemingen een gratis individuele energiescan aan via gespecialiseerde adviesbureaus. KMO's kunnen via het KEEP-project of de KMO-portefeuille een energiescan verkrijgen. Aansluitend is ook advies over de implementatie van eventuele energiemaatregelen mogelijk. Meer info op www.vlaio.be/artikel/energiescan en www.vlaio.be/themas/keep.
- ✓ Greenpeace heeft de 21 elektriciteitsleveranciers in België beoordeeld. Zoek je groene leverancier via www.mijngroenestroom.be.
- ✓ Op de site de Vlaamse regulator controleer je hoe groen je stroom is, raadpleeg je de herkomst van je stroom en vergelijk je prijzen (www.vreg.be).

2.3. WEK GROENE ENERGIE OP IN HET PRODUCTIEKANTOOR

Zelf groene energie produceren is nog duurzamer dan groene energie afnemen.

- ✓ Via zonnepanelen kun je zelf hernieuwbare stroom opwekken. Dat is ecologisch en financieel interessant.
- ✓ Een zonneboiler kan je zonne-energie omzetten in warm water.
- ✓ Met een warmtepomp verwarm je efficiënt met hernieuwbare en duurzame energie.

ADVIES EN INSPIRATIE NODIG?

- ✓ De Vlaamse Overheid bundelt alle informatie omtrent energiebesparende maatregelen en investeringen, duurzame energie, subsidies etc. op één website. Meer info op www.energiesparen.be.
- ✓ Het Agentschap Innoveren en Ondernemen ontwikkelde de 'Ecologiepremie Plus'. Dat is een financiële tegemoetkoming aan ondernemingen die ecologie-investeringen zullen realiseren in het Vlaamse Gewest. Met de ecologiepremie wil de Vlaamse overheid ondernemingen stimuleren om hun productieproces milieuvriendelijk en energiezuinig te organiseren. Zij neemt daarbij een gedeelte van de extra investeringskosten die een dergelijke investering met zich mee brengt, voor haar rekening. Meer info op www.vlaio.be/artikel/ecologiepremie-plus.

2.4. MAAK EEN ENERGIESTAPPENPLAN OP

Breng de grootste energieverbruikers en de energievoorziening per draaidag in kaart. Optimaliseer dat met een energiestappenplan.

VOLG DAARBIJ DEZE PRINCIPES:

- ✓ Verbruik minder energie en kies voor zuinige verlichting en efficiënte toestellen.
- ✓ Gebruik enkel de strikt noodzakelijke toestellen.
- ✓ Maak een inventaris op van het beschikbaar vermogen en van het vermogen dat je per locatie en per draaidag nodig hebt. Betrek de location scouting.
- ✓ Bekijk of het vereiste vermogen ingevuld kan worden door het aanwezig vermogen op de locatie, door een elektriciteitskast van de gemeente of door een tijdelijke werfkast. Het gebruik van een elektriciteitskast op openbaar terrein vraag je best tegelijk met je filmtoelating aan. Meer info op www.screenflanders.be/nl/filmloket/productiegids/filmtoelatingen.
- ✓ Toch een generator nodig? Kies een generator die correct gedimensioneerd is in functie van het gewenste vermogen per draaidag en zoek een alternatief voor de traditionele dieselgenerator.

Gebruik de 'checklist energie en verlichting' van het VAF als hulpmiddel. Download de tool via www.vaf.be (Duurzaam filmen > Het VAF helpt je > Berekeningstools).

2.5. GEBRUIK EEN TIJDELIJKE WERFKAST MET GROENE ENERGIE OP DE SET

Heb je niet genoeg vermogen op een set waar je een aantal opeenvolgende dagen filmt? Een tijdelijke aansluiting via een werfkast is een goed idee. Let wel:

- ✓ Je vraagt een tijdelijke aansluiting via een werfkast aan bij de distributienetbeheerder.
- ✓ Enkel een gediplomeerde elektricien mag de werfkast installeren.
- ✓ De installatie wordt gekeurd door de elektricien of een erkend controle-organisme; pas nadien sluit de distributienetbeheerder de werfkast aan.

Als je weinig of geen verlichting of grip gebruikt, volstaat de huiselijke kring van de locatie misschien. Ga dat zeker na.

2.6. ALTERNATIEVE GENERATOREN OP DE SET

Toch een generator nodig? Kies een generator die correct gedimensioneerd is in functie van het gewenste vermogen per draaidag en zoek een alternatief voor de traditionele dieselgenerator.

- ✓ Hybride generator (generator + batterij) met evt. aangesloten zonnepanelen
- ✓ Gasgenerator
- ✓ Biodieselgenerator

Op www.vaf.be vind je een overzicht van verschillende duurzame alternatieven voor een dieselgenerator (Duurzaam filmen > Workshops en infosessies > Energie).

2.7. EFFICIËNTE VERLICHTING OP DE SET

De verlichting is meestal de grootste stroomverbruiker op de set. Kies voor energiezuinige verlichting zoals LED-of fluorescentieverlichting. Deze types verlichting hebben een hogere lichtopbrengst dan tungsten- of HMI-verlichting. Hierdoor kun je de generator kleiner dimensioneren of zelfs zonder generator werken.

INSPIRATIE NODIG?

Bekijk de presentaties van de e-Mission workshop over zuinige verlichting op www.vaf.be. Je vindt er een overzicht van leveranciers van zuinige verlichting terug (Duurzaam filmen > Workshops en infosessies > Licht).

2	ENERGIE	12 PUNTEN
1	Bespaar energie in het productiekantoor	2
2	Gebruik groene energie in het productiekantoor.	1
3	Wek groene energie op in het productiekantoor	1
4	Maak een energiestappenplan op	2
5	Gebruik een tijdelijke werfkast met groene stroom op de set (of vermijd extra energieproductie door een goede energieplanning)	2
6	Gebruik alternatieve generatoren met aangepast vermogen op de set (of vermijd extra energieproductie door een goede energieplanning)	2
7	Gebruik efficiënte verlichting op de set	2

3 AFVAL

3.1. PRODUCEER MINDER AFVAL

Verbruik zo weinig mogelijk materialen en produceer zo weinig mogelijk afval. Dat kan via een aantal eenvoudige ingrepen. We focussen hier vooral op keuzes qua catering en kantoomateriaal (verpakkingsafval, papier en inkt).

3.1.1. Gebruik kraantjeswater

- ✓ Door kraantjeswater te serveren in het productiekantoor en op de set verbruik je heel wat minder PET- of glazen flessen.
- ✓ Mooi meegenomen: minder drank in flessen betekent ook minder transport, minder moeite en minder kosten.
- ✓ Wist je dat de productie van suiker veel water vergt en dat er in een blikje cola bv. meer dan 200 l water verborgen zit? Kraantjeswater serveren is onder twijfel de meest duurzame keuze.

3.1.2. Kies voor herbruikbaar tafelgerei (bekers, mokken, bestek en flessen)

- ✓ Wegwerpbekers uit karton, polystyreen of plastic zijn uit den boze. Vervang ze door herbruikbare bekers, zowel voor koude als voor warme dranken. Als je de bekers labelt, moet je ze maar één keer per dag afwassen.
- ✓ Gebruik bij de lunch enkel herbruikbaar tafelgerei (borden, bestek, tafellakens etc.). Wegwerpgerief komt op de afvalberg terecht.
- ✓ Communiceer goed over wie de afwas doet: de persoon die de beker en het tafelgerei gebruikt of de mensen van location management?
- ✓ Je hoeft trouwens niet voor elke productie nieuwe bekers en thermossen te kopen. De meeste cast- en crewleden hebben thuis een heel arsenaal aan herbruikbare bekers en flessen staan. Waarom vraag je niet dat iedereen z'n eigen fles meebrengt?

3.1.3. Geef de voorkeur aan grote verpakkingen (PET-flessen of waterbidons)

- ✓ Heb je geen toegang tot kraantjeswater en moet je dus wel PET-flessen kopen? Haal dan de grootste flessen of een waterbidon in huis, daar gaat minder afval mee gepaard.

3.1.4. Kies voor onverpakt voedsel

- ✓ Koop fruit en koeken in bulk en vermijd kleine of individuele verpakkingen. Hoe minder verpakking er rond je voedsel zit, hoe minder verpakkingsafval je moet verwerken.

3.3. APART OPHALEN EN VERWERKEN VAN GESORTEERD AFVAL

Sorteren heeft geen zin als het gesorteerde afval bij de ophaling of verwerking allemaal samen in één container terecht komt. Gesorteerd afval moet dus op een gescheiden manier opgehaald en verwerkt worden. Dat kan op verschillende manieren gebeuren:

- ✓ Location management verwerkt zelf het gescheiden afval.
 - ✓ Sluit aan op de ophaalrondes van de stad of de gemeente waar je filmt. Bespreek de mogelijkheden met de stadsdiensten of de filmloketten van een aantal centrumsteden.
 - ✓ Breng je afval naar het containerpark van de stad of de gemeente waar je filmt. Bespreek de mogelijkheden met de stadsdiensten of de filmloketten van een aantal centrumsteden.
 - ✓ Schakel een private ophaler in die met gescheiden containers werkt.
 - ✓ Geef herbruikbare producten een nieuw leven.
- Op www.bewustverbruiken.be/artikel/tweedehands-kopen-en-verkopen-een-overzicht vind je een overzicht van de mogelijkheden.

Bekijk sowieso op voorhand hoe je het afval per set zal scheiden en verwerken.

Meer informatie over de correcte scheiding en afvoer van afvalstoffen:

www.ovam.be/afval-materialen

3 AFVAL		10 PUNTEN
1	Produceer minder afval	
1.1	Gebruik kraantjeswater	1
1.2	Kies voor herbruikbaar tafelgerei (bekers, mokken, bestek en flessen)	1
1.3	Geef de voorkeur aan grote verpakkingen (PET flessen en waterbidon)	1
1.4	Kies voor onverpakt voedsel	1
1.5	Print duurzaam	1
1.6	Voorzie gedrukte callsheets en productieboekjes enkel op expliciete vraag en kies voor een klein formaat	1
2	Sorteer, hergebruik en recycleer afval	2
3	Laat het gesorteerde afval apart ophalen en verwerken	2

4 | CATERING

Duurzame voeding voldoet aan een aantal basisprincipes: ze is vegetarisch, lokaal geproduceerd, seizoensgebonden en biodynamisch of biologisch. Ze is ook zo min mogelijk bewerkt – want al die bewerkingen kosten energie.

Op de website www.voedselvoetafdruk.be kun je de milieupact van je eetgewoonten inschatten.

Op de website www.watervoetafdruk.be kun je nagaan hoeveel water er verborgen zit in je maaltijden (en je kleren, toestellen etc.). Driekwart van het verborgen water zit in eten en drank. Wist je bv. dat er zo'n 200 liter water nodig is voor één blikje cola? Toch een stevig argument voor minder frisdranken en meer water op de set.

4.1. VEGETARISCH

- ✓ De productie van vlees levert enorm veel broeikasgassen op (CO₂ en methaan) en vergt uitgestrekte oppervlakten landbouwgrond voor de productie van veevoer.
- ✓ 75% van de vissoorten in de oceaan lijdt onder overbevissing. Als je toch vis aanbiedt, koop dan vis met een MSC-label of een ASC-label (duurzaam gevangen of duurzaam gekweekt). Meer info over verantwoorde viskeuzes vind je via de viswijzer van WWF (www.wwf.be/nl/maak-het-verschil/verklein-je-ecologische-voetafdruk/voedsel).
- ✓ Richt minstens één veggiedag per week in – maar liever meer. Vervang vlees of vis door een combinatie van granen en peulvruchten, die rijk zijn aan plantaardige eiwitten.
- ✓ Voorzie op elke draaidag naast een gewone maaltijd ook steeds een vegetarisch alternatief. Promoot dat bij cast en crew.
- ✓ Als je toch vlees aanbiedt, koop dan vlees van biologisch gekweekte dieren en pas de hoeveelheid per persoon aan. Hou er dan rekening mee dat wit vlees minder milieubelastend is dan rood vlees.
- ✓ Werk samen met een cateraar die ervaring heeft met lekker vegetarisch koken of bespreek dit met je cateraar.

4.2. LOKAAL

- ✓ Lokale producten vragen minder transport en genereren dus minder CO₂-uitstoot dan ingevoerde producten.
- ✓ Werk samen met een cateraar die met lokale producten werkt of bespreek dit met je cateraar.

4.3. SEIZOENSGEBONDEN

- ✓ Tomaten, aardbeien en andere zomergroenten en –fruit die we hier in de winter kopen, komen vaak uit verre landen of zijn het resultaat van verwarmde serreteelt die enorm veel energie vergt. Resultaat: een hogere voetafdruk.
- ✓ Via www.velt.nu/groentekalender kun je een handige groente- en fruitkalender downloaden, die een overzicht biedt van welke gewassen wanneer groeien.
- ✓ Werk samen met een cateraar die seizoensproducten gebruikt of bespreek dit met je cateraar.

4.4. BIODYNAMISCHE OF BIOLOGISCHE PRODUCTEN

- ✓ De biologische / biodynamische landbouw maakt geen gebruik van chemische middelen (pesticiden, herbiciden etc.). Biologische landbouwers vervuilen dus minder, produceren minder broeikasgassen en versterken de biodiversiteit. Bovendien is biologische voeding beter voor de gezondheid omdat zij geen resten bevat van chemische producten of genetisch gemodificeerde organismen (ggo's).
- ✓ Biologische voeding is doorgaans herkenbaar gelabeld. Op www.labelinfo.be vind je een overzicht van de bestaande biolabels.
- ✓ Werk samen met een cateraar die zoveel mogelijk biologische producten gebruikt of bespreek dit met je cateraar.

4	CATERING	8 PUNTEN
1	Vegetarisch / 1 punt voor min. 1 vegetarische dag op vijf draaidagen, 2 punten voor 2 of meer vegetarische dagen op vijf draaidagen.	2
2	Lokaal / 2 punten als het grootste deel van de aangeboden catering lokaal is.	2
3	Seizoensgebonden / 2 punten als het grootste deel van de aangeboden catering seizoensgebonden is.	2
4	Biologisch of biodynamisch / 2 punten als het grootste deel van de aangeboden catering biologisch of biodynamisch is.	2

5 MATERIALEN

5.1. TWEDEHANDS-, RECUPERATIE- EN RECYCLEERBARE MATERIALEN

- ✓ Bouw je decor met recuperatie- of recyclagematerialen en ga daarbij spaarzaam te werk: bouw enkel hetgeen daadwerkelijk gefilmd wordt.
- ✓ Bouw je decor zo op dat je het hout later makkelijk kunt demonteren en recupereren, dus liever vijzen dan lijmen.
- ✓ Gebruik zoveel mogelijk recuperatie- of recycleerbare materialen bij de art direction. In de stockageruimte van het productiehuis of de art director vind je vaak een schat aan bestaande decorstukken of props.
- ✓ Moet je toch decorstukken, props of kostuums aankopen? Geef de voorkeur aan tweedehands materiaal boven nieuw.
- ✓ Via www.bewustverbruiken.be/artikel/tweedehands-kopen-en-verkopen-een-overzicht vind je een overzicht van plekken waar je tweedehands kunt kopen, doneren en verkopen.

5.2. ECOLOGISCHE PRODUCTEN EN MATERIALEN

- ✓ Gebruik in het productiekantoor en op de set steeds producten met een eco-label, van afwasmiddel over poetsgerief tot verf.
- ✓ Via www.ecolabel.be/nl vind je meer informatie over het Europese eco-label. www.labelinfo.be gidst je door het bos van de duurzaamheidslabels.
- ✓ Nieuw hout nodig? Koop FSC- of PEFC-gelabeld hout. Meer info over deze labels vind je via www.fsc.be/nl-be en www.pefc.be/nl/.

5.3. HERBRUIKBARE BATTERIJEN

- ✓ Gebruik enkel herbruikbare en herlaadbare batterijen bij het geluid, opnameleiding en camera.

5

	MATERIALEN	6 PUNTEN
1	Gebruik tweedehands-, recuperatie- en recycleerbare materialen	2
2	Koop ecologische producten en materialen	2
3	Kies herbruikbare batterijen	2

6 POSTPRODUCTIE

6.1. OPTEEER VOOR GROENE ENERGIE IN HET POSTPRODUCTIEHUIS

- ✓ Kies voor een postproductiehuis dat zuivere groene energie afneemt en/of zelf groene energie produceert via bv. zonnepanelen.
- ✓ Indien je postproductiehuis nog geen zuivere groene energie afneemt, bespreek dat dan.
- ✓ Zie ook maatregel 2/Energie.

ADVIES NODIG?

- ✓ Greenpeace heeft de 21 elektriciteitsleveranciers in België beoordeeld. Zoek je groene leverancier via www.mijngroenestroom.be.
- ✓ Op de site de Vlaamse regulator controleer je hoe groen je stroom is, raadpleeg je de herkomst van je stroom en vergelijk je prijzen (www.vreg.be).

6.2. EFFICIËNTE POSTPRODUCTIE

- ✓ Betrek de postproductiecoördinator al tijdens het preproductie- en productieproces. Dat zorgt voor een betere, efficiëntere en meer gestroomlijnde postproductie. Het risico op onaangename verrassingen tijdens de postproductie neemt zienderogen af. Een efficiënte en korte postproductie zorgt voor een lagere milieu-impact en kan je veel geld besparen.
- ✓ Op www.vaf.be (Duurzaam Filmen > Workshops en infosessies) vind je verschillende digitale platformen die kunnen bijdragen tot een meer duurzame en meer efficiënte productie.

6	POSTPRODUCTIE	4 PUNTEN
1	Opteer voor groene energie in het postproductiehuis	2
2	Efficiënte postproductie	2

7 COMMUNICATIE

Duurzaam filmen is niet het werk van één persoon, maar van de hele crew. Daarom is het erg belangrijk hier duidelijk over te communiceren.

Informeer cast en crew over de ambitie om duurzaam te werken en over de manier waarop jullie dat samen zullen realiseren. Maak duidelijk dat iedereen zijn steentje moet bijdragen. Geef de heads of departements specifieke verantwoordelijkheden en taken die zij tijdens de productie opvolgen.

Er zijn een aantal cruciale communicatiemomenten en –methodes:

7.1. BREAKDOWN MEETING

- ✓ Maak van 'duurzaam filmen' een apart agendapunt.
- ✓ Informeer cast en crew over de specifieke maatregelen.
- ✓ Verdeel de taken en duid verantwoordelijken aan.

7.2. PRODUCTIEBOEKJE EN CALLSHEET

- ✓ Reserveer een pagina in het productieboekje voor 'duurzaam filmen'. Zet hier bv. een overzichtslijst met algemene, concrete maatregelen.
- ✓ Plaats consequent een 'groene tip' op de callsheet. Think out of the box!

7.3. GEEF CONCRETE VERANTWOORDELIJKHEDEN AAN CAST EN CREW

Deel de verantwoordelijkheid rond duurzaamheid op de set met cast en crew. Geef heads of department en crewleden concrete taken en verantwoordelijkheden, bv.:

- ✓ **Productiemanager**
 - Overzicht bewaren en groene maatregelen opvolgen
 - Verantwoordelijkheden verdelen
 - Transport regelen
- ✓ **DOP**
 - Verlichting verduurzamen
- ✓ **Locationmanagement**
 - Catering verduurzamen
 - Afvalmanagement
- ✓ **Elektro**
 - Aandacht voor zuiniger energieverbruik en verlichting
 - Energieverbruik opvolgen

7.4. COMMUNICATIE VIA E-MAIL EN ANDERE KANALEN

- ✓ Communiceer duidelijk over de gemaakte afspraken en de verantwoordelijkheden van iedereen.
- ✓ Zorg dat cast en crew weten bij wie ze terecht kunnen met vragen.

7.5. GEBRUIK CHECKLISTS

Het VAF ontwikkelde checklists per departement. Download ze via de VAF-site ('Duurzaam Filmen' > 'Het VAF helpt je'). Deze zijn handig bij de verdeling van de taken en de opvolging van de acties.

Er zijn checklists voor:

- ✓ Productiemanagement
- ✓ Location magement / afval
- ✓ Location management / catering
- ✓ Art direction / decor
- ✓ Art direction / kostuum
- ✓ Elektro / energie en verlichting

7.6. DUURZAAMHEIDS- OF ECOMANAGER

Last but not least: duid een persoon aan die de groene maatregelen in het productiekantoor en op de set opvolgt, de verantwoordelijkheden en taken verdeelt en het centrale aanspreekpunt rond duurzaamheid is. Deze functie kan eventueel bij twee verschillende personen liggen, bv. iemand op het productiekantoor en iemand op de set.

7	COMMUNICATIE	10 PUNTEN
1	Bespreek duurzaam filmen tijdens de breakdown meeting	2
2	Vermeld duurzaamheidstips in het productieboekje en callsheet	2
3	Geef concrete verantwoordelijkheden aan cast en crew	2
4	Communiceer over duurzaam filmen via e-mail en andere kanalen	1
5	Gebruik checklists	1
6	Duid een duurzaamheids- of ecomanager aan op de set	2

e-MISSION LABEL

Het e-Mission label is een onderscheiding voor films of reeksen die bijzonder duurzaam geproduceerd werden. Het label garandeert dat er aanzienlijke inspanningen geleverd zijn én resultaten behaald zijn op vlak van energie-, afval- en CO₂-reductie. Je kunt het label gebruiken in de begin- en/of eindgeneriek of bij de promotie van je film of reeks.

Geïnteresseerd in het e-Mission label? Maak een actieplan op en bezorg dat aan de duurzaamheidscoördinator van het VAF. Lever ook onderstaande bewijsstukken aan. Als je na controle meer dan 45 punten scoort, ontvang je het e-Mission label.

BEWIJSSTUKKEN VOOR e-MISSION LABEL		
	ACTIEPLAN Volledig en waarheidsgetrouw ingevuld actieplan	
1	TRANSPORT Transportplanning Facturen ter staving van huur ecowagens, hotelovernachtingen, offset e.a.	
2	ENERGIE Energistappenplan Facturen ter staving van aankoop groene energie, gebruik werfkast e.a.	
3	AFVAL Foto's en/of bewijsmateriaal ter staving van afvalmaatregelen op productiekantoor en set	
4	CATERING Foto's en/of bewijsmateriaal ter staving van duurzame cateringkeuzes	
5	MATERIALEN Foto's en/of bewijsmateriaal ter staving van duurzame materiaalkeuzes	
6	POSTPRODUCTIE Facturen en/of bewijsstukken ter staving van aankoop of productie van groene energie	
7	COMMUNICATIE Bewijsstukken communicatie via breakdown meeting, productieboekje, callsheet, e-mail en andere kanalen Naam, contactgegevens en takenpakket duurzaamheidsmanager Lijst verantwoordelijkheden cast- en crewmedewerkers	
	CO₂-CALCULATOR (verplicht voor projecten die VAF steun ontvangen, optioneel voor projecten die enkel Screen Flanders steun ontvangen)	

